

Rapenburg 70
Postbus 9500
2300 RA Leiden
T 071 527 81 18

UITSpraak 23-594

van het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden

in het administratief beroep van [REDACTED], appellante,

tegen

de examencommissie van de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid, verweerder.

Procesverloop

Bij besluit van 15 augustus 2023 heeft verweerder het verzoek van appellante afgewezen om haar individuele mondelinge herkansingen toe te kennen voor de vakken Strafprocesrecht en Public International Law.

Tegen dit besluit heeft appellante op 26 september 2023 pro forma administratief beroep ingesteld. De beroepsgronden heeft zij aangevuld op 11 oktober 2023.

Verweerder heeft het College laten weten dat op 31 oktober 2023 een schikkingsgesprek is gehouden waarbij geen minnelijke schikking is bereikt.

Verweerder heeft op 7 november 2023 een verweerschrift ingediend.

Uitspraak   Het administratief beroep is behandeld in een hoorzitting op 13 december 2023.
23-594   Bij die zitting was appellante aanwezig. Namens verweerder was bij de zitting
aanwezig [REDACTED], [REDACTED] van de examencommissie.

Uitspraak
23-594

Overwegingen

1 – Feiten en omstandigheden

Appellante heeft op 10 januari 2023 en op 6 april 2023 deelgenomen aan de reguliere tentamengelegenheden voor het vak Strafprocesrecht van de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid (hierna: de bacheloropleiding). Op 28 maart 2023 en 22 juni 2023 heeft zij deelgenomen aan de reguliere tentamengelegenheden voor Public International Law. Beide vakken heeft zij bij die gelegenheden niet weten te behalen. Onder verwijzing naar persoonlijke omstandigheden heeft appellante verzocht om een mondelinge individuele herkansing voor beide vakken.

2 – Het standpunt van appellante

Appellante erkent op het moment dat zij haar verzoek doet en ook tijdens de zitting van het College dat Strafprocesrecht noch Public International Law haar laatste vak is, zodat artikel 4.8.1 van de Regels en richtlijnen van de examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid (hierna: Regels en richtlijnen) niet onverkort van toepassing is.

Wel is de examencommissie bevoegd haar extra tentamengelegenheden te bieden op grond van artikel 4.1.7 van de Onderwijs- en examenregeling van de bacheloropleiding (hierna: de OER). Daarbij bieden de artikelen 4.3.3, 4.3.4 en 6.6 van de OER ruimte haar de tentamens op een andere wijze te laten afleggen dan vooraf bepaald, aldus appellante.

Appellante betoogt dat de examencommissie in haar geval ten onrechte een strikte uitleg heeft gegeven aan artikel 4.1.7 van de OER en meer gewicht heeft gehecht aan het voorkomen van een onaanvaardbare en onuitvoerbare werklast dan aan haar omstandigheden. Daarbij heeft de examencommissie haar besluit in strijd met artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) niet zorgvuldig voorbereid en in strijd met artikel 3:46 van de Awb ontoereikend gemotiveerd, waarbij de commissie eveneens heeft miskend dat zij appellante desgewenst had kunnen horen (artikel 4:7 van de Awb).

Uitspraak   3 – Het standpunt van verweerder
23-594

Verweerder merkt in zijn verweerschrift op dat appellante in het eerste semester deelneemt aan de reguliere toetsing van het vak Strafprocesrecht, waarvan de eindtoets op 8 januari 2024 wordt afgenomen. Bij een voldoende eindresultaat komt zij zonder meer in aanmerking voor een individuele herkansing van Public International Law. In het licht van die omstandigheden ziet verweerder niet welk belang appellante op dit moment heeft bij toekenning van het verzoek.

Verweerder blijft verder gemotiveerd bij zijn standpunt dat er geen bijzondere omstandigheden zijn in de zin van artikel 4.1.7 van de OER. Hij stelt zich daarbij op het standpunt dat het besluit zorgvuldig is voorbereid, en dat rekening is gehouden met wat appellante in haar verzoek heeft aangevoerd en met de informatie die uit eerdere verzoeken van appellante bekend was. Het besluit is daarom niet in strijd met artikel 3:2 van de Awb. Het besluit is weliswaar zakelijk, maar deugdelijk gemotiveerd, conform artikel 3:46 van de Awb. Omdat het besluit niet steunt op gegevens over appellante die afwijken van de gegevens die zij zelf heeft verstrekt, is evenmin sprake van strijd met artikel 4:7 van de Awb, aldus verweerder.

4 – De beoordeling van het geschil

Het College moet op grond van artikel 7.61, tweede lid, van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (hierna: de WHW) beoordelen of het besluit waartegen administratief beroep is ingesteld, al dan niet in strijd met het recht is genomen.

De voor de beoordeling van het administratief beroep relevante regelgeving is opgenomen in een bijlage bij deze uitspraak.

Het College overweegt dat verweerder zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat van een laatste vak in de zin van artikel 4.8.1 van de Regels en richtlijnen in dit geval geen sprake is. Indien appellante in het eerste semester het vak Strafprocesrecht weet te halen, komt zij in aanmerking voor een individuele herkansing voor het vak Public International Law. Voor zover het beroep op dit artikel is gestoeld, is het daarmee te vroeg.

Uitspraak

23-594

In haar beroepschrift en op de zitting heeft appellante echter in hoofdzaak een beroep gedaan op artikel 4.1.7 van de OER en gemotiveerd betoogd dat en waarom in haar geval sprake is van bijzondere omstandigheden. Verweerder heeft zich echter terecht op het standpunt gesteld dat de omstandigheden die appellante daarbij aanvoert, geen grond vormen voor het toekennen van een extra tentamen gelegenheid wegens bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 4.1.7 van de OER. Hiertoe is het volgende van belang.

Voor de onderbouwing van haar stelling dat in haar geval sprake is van bijzondere omstandigheden wijst appellante op haar [REDACTED], naast haar [REDACTED], [REDACTED] en [REDACTED], alsook haar persoonlijke omstandigheden, waaronder [REDACTED] is. Alle omstandigheden zijn op zichzelf zonder twijfel ernstig en verdrietig en het College kan niet anders dan respect hebben voor de alsnog behaalde studieresultaten van appellante.

Zoals ter zitting is besproken, is er echter een cruciaal verschil tussen artikel 4.1.7 van de OER enerzijds en de artikelen 4.3.3 en 4.3.4 en 6.6 van diezelfde OER anderzijds. De eerste bepaling biedt een mogelijkheid om wegens bijzondere omstandigheden een extra tentamen gelegenheid toe te staan. De andere bepalingen hebben tot doel om studenten met een handicap of chronische ziekte in staat te stellen hun studie en tentamens op een aan hun individuele situatie aangepaste wijze te volgen en af te leggen. Deze bepalingen vormen daarbij echter geen grondslag voor het toekennen van extra tentamen gelegenheden.

Verweerder heeft ter zitting in dit kader toegelicht dat bij de beantwoording van de vraag of sprake is van bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 4.1.7 van de OER ook niet wordt teruggekeken naar, kort gezegd, wat een student heeft meegemaakt en naar diens (medische) persoonlijke omstandigheden. Er wordt vooruitgekeken, naar de gevolgen van het niet toekennen van de extra tentamen gelegenheid. Hierbij moet worden gedacht aan problemen met doorstromen naar een vervolgopleiding of instromen op de arbeidsmarkt, maar niet aan problemen met de studie en/of een of meer tentamens door medische omstandigheden. Het College onderschrijft deze benadering die in lijn is met de inhoud van de bepalingen in de OER.

Concreet toegepast op het geval van appellante heeft verweerder zich terecht op het standpunt gesteld dat het feit dat appellante de vakken Strafrecht en Public International Law tot nu toe niet heeft weten te halen in combinatie met haar wens om de bacheloropleiding binnen de nominale studieduur af te ronden, geen bijzondere omstandigheden vormen als bedoeld in artikel 4.1.7 van de OER. Ook haar persoonlijke omstandigheden, hoe ernstig ook, zijn dat niet. In beide opzichten heeft verweerder zich terecht op het standpunt gesteld dat de situatie

Uitspraak
23-594

van appellante zich daarin niet wezenlijk onderscheidt van die van veel andere studenten die met persoonlijke omstandigheden kampen. Het College ontkent daarbij geenszins de ernst van de persoonlijke omstandigheden van appellante, maar het zijn geen omstandigheden die leiden tot zodanige toekomstige gevolgen dat een extra herkansing op zijn plaats is.

Het betoog van appellante over de in 2020 aan haar toegekende maar haars inziens ontoereikende voorzieningen van de studentendecaan (extra tijd bij het afleggen van tentamens en het gebruik van een laptop) vormt evenmin grond haar een extra tentamengelegenheid te bieden. Dit geldt ook voor haar betoog over de locatie van de tentamens, het Universitair sportcentrum, die te onrustig is voor iemand in haar omstandigheden en haar betoog dat het afnemen van het tentamen Public International Law in het Engels voor haar een extra hindernis is gezien [REDACTED].

Verweerder heeft hierover terecht opgemerkt dat het advies van de studentendecaan over extra voorzieningen uitsluitend spreekt over extra tijd en het gebruik van een laptop en dat hij aan dit advies uitvoering heeft gegeven. Zoals ook ter zitting met appellante besproken ligt het op haar weg een afspraak bij de studentendecaan te maken om te laten beoordelen of verdergaande voorzieningen nodig zijn als zij meent dat de tot nu toe geboden voorzieningen onvoldoende aan haar omstandigheden tegemoetkomen.

Het College wijst hierbij op het volgende. Het Protocol Studeren met een functiebeperking aan de Universiteit Leiden beoogt te bereiken dat de student met een functiebeperking zoveel mogelijk op gelijke wijze als andere studenten aan het onderwijs kan deelnemen. Aan de betreffende studenten kunnen daarom bijzondere voorzieningen worden toegekend, bijvoorbeeld bij tentamens. Deze voorzieningen moeten ervoor zorgen dat de betreffende studenten het tentamen kunnen afleggen in omstandigheden die, gegeven hun situatie, zo goed mogelijk vergelijkbaar zijn met de omstandigheden waaronder andere studenten dat doen. Van extra tentamengelegenheden is ook in het protocol geen sprake, en het College overweegt daarbij dat die ook niet aan de beoogde gelijkheid tussen de verschillende groepen studenten zouden bijdragen.

Artikel 7.51, tweede lid, van de WHW waarnaar appellante nog heeft verwezen, maakt dit alles tot slot niet anders. Deze bepaling laat weliswaar zien dat een handicap of chronische ziekte als bijzondere omstandigheid kan worden aangemerkt, maar uit het artikel volgt niet dat deze omstandigheid tot het toekennen van extra herkansingen zou moeten leiden; het artikel ziet op het in voorkomende gevallen bieden van financiële ondersteuning.

Appellante heeft nog gewezen op door verweerder in de zomer van 2023 gegeven toestemming voor een aantal dubbele individuele herkansingen. Verweerder bestrijdt dit niet, maar heeft naar het oordeel van het College aannemelijk

**Uitspraak
23-594**

gemaakt dat de desbetreffende eerdere gevallen niet vergelijkbaar zijn met het geval van appellante. In een aantal gevallen speelde een zwaarwegend, bijzonder belang van de student om de bacheloropleiding per 1 september af te ronden. In de overige gevallen betrof het vakken waarvoor de eerste tentamengelegenheid pas in het tweede semester wordt geboden. Aan deze eerdere beslissingen kan appellante dus geen aanspraak op extra herkansingen ontlenen.

Het College volgt verweerder tot slot in diens standpunt voldoende informatie te hebben ingewonnen en het besluit te hebben genomen op basis van informatie die door appellante zelf is aangedragen. Het besluit van verweerder is bondig doch afdoende gemotiveerd, en in het verweer en ter zitting uitvoerig toegelicht.

Over de mogelijke gevolgen van het besluit voor de certificering van de door appellante gevolgde vakken van het Honours College Law, merkt het College op dat ter zitting is besproken dat appellante hierover een verzoek kan indienen bij de examencommissie van het Honours College.

Gelet op het voorgaande concludeert het College dat het administratief beroep ongegrond is. Het besluit van verweerder blijft in stand.

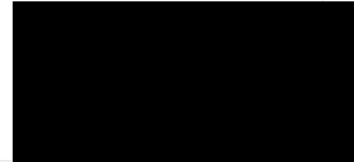

Uitspraak   **De beslissing**
23-594

Het College van beroep voor de examens van de Universiteit Leiden,

verklaart het beroep ongegrond.

Deze uitspraak is gedaan door een kamer uit het College van beroep voor de examens, bestaande uit mr. F.M.J. den Houdijker (voorzitter), dr. A.M. Rademaker, R.A. Brouwer LLB, T.E.V. Claessen en mr. J.J. But (leden), in aanwezigheid van de secretaris van het College, mr. E.M.A. van der Linden.

voorzitter

mr. E.M.A. van der Linden,
secretaris

Voor eensluidend afschrift,

Verzonden op: 22 februari 2024

Uitspraak
23-594

BIJLAGE

RELEVANTE REGELGEVING

In de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is, voor zover hier van belang, het volgende bepaald:

Artikel 7.51. Financiële ondersteuning in verband met bijzondere omstandigheden

1 Het bestuur van een bekostigde instelling voor hoger onderwijs treft voorzieningen voor de financiële ondersteuning van een bij die instelling ingeschreven student die in verband met de aanwezigheid van een bijzondere omstandigheid studievertraging heeft opgelopen of naar verwachting zal oplopen.

2 De bijzondere omstandigheden, bedoeld in het eerste lid, zijn:

- a. het lidmaatschap van het bestuur van een studentenorganisatie van enige omvang met volledige rechtsbevoegdheid, een opleidingscommissie, het bestuur van een opleiding als bedoeld in artikel 9.17, de universiteitsraad, de faculteitsraad, het orgaan dat is ingesteld op grond van de medezeggenschapsregeling, bedoeld in artikel 9.30, derde lid, of 10.16a, derde lid, de medezeggenschapsraad, de deelraad of de studentenraad,
- b. activiteiten op bestuurlijk of maatschappelijk gebied die naar het oordeel van het instellingsbestuur mede in het belang zijn van de instelling of van het onderwijs dat de student volgt,
- c. ziekte of zwangerschap en bevalling,
- d. een handicap of chronische ziekte,
- e. bijzondere familieomstandigheden,
- f. een onvoldoende studeerbare opleiding,
- g. overige door het instellingsbestuur vastgestelde bijzondere omstandigheden waarin een student verkeert,
- h. andere dan de in de onderdelen a tot en met g bedoelde omstandigheden die, indien een daarop gebaseerd verzoek om financiële ondersteuning door het instellingsbestuur niet zou worden gehonoreerd, zouden leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

**Universiteit
Leiden**

College van beroep voor de examens

**Uitspraak
23-594**

Uitspraak
23-594

In de Algemene wet bestuursrecht is, voor zover hier van belang, bepaald:

Artikel 3:2

Bij de voorbereiding van een besluit vergaart het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.

Artikel 3:46

Een besluit dient te berusten op een deugdelijke motivering.

Artikel 4:7

Voordat een bestuursorgaan een aanvraag tot het geven van een beschikking geheel of gedeeltelijk afwijst, stelt het de aanvrager in de gelegenheid zijn zienswijze naar voren te brengen indien:

- a. de afwijzing zou steunen op gegevens over feiten en belangen die de aanvrager betreffen, en
- b. die gegevens afwijken van gegevens die de aanvrager ter zake zelf heeft verstrekt.

In de Onderwijs- en Examenregeling van de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid is, voor zover hier van belang, het volgende bepaald:

Artikel 4.1 Tentamen gelegenheid

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden. Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing.

(...)

4.1.7 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een student op diens verzoek in afwijking van artikel 4.1.1 een extra tentamen gelegenheid toestaan.

(...)

Artikel 4.3 Vorm van de tentamens

(...)

4.3.3 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een

**Uitspraak
23-594**

tentamen. De examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking, deskundig advies in alvorens te beslissen. (Vgl. art. 6.6)

4.3.4 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie, binnen de kaders van de Onderwijs- en examenregeling, toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de Studiegids is vastgelegd.

(...)

Artikel 6.6 Handicap of chronische ziekte

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen. Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

In de Regels en Richtlijnen van de examencommissie van de examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid is, voor zover hier van belang, het volgende bepaald:

Artikel 4.8 Individuele herkansing ('laatstevakregeling')

4.8.1 Op verzoek van de student kan de examencommissie de student die op één onderwijseenheid na het curriculum van de bachelor heeft afgerond toestemming geven voor een individuele herkansing voor een niet met goed gevolg afgelegd

tentamen wanneer

- de student de bachelorscriptie met goed gevolg heeft afgelegd
- hij voor de betreffende onderwijseenheid eerder een vijf heeft behaald, en
- hij na de een na laatste behaalde onderwijseenheid in het desbetreffende semester geen gelegenheid meer heeft om het reguliere tentamen van het laatste onderdeel van het verplichte bachelorcurriculum af te leggen.

(...)

In het Protocol Studeren met een functiebeperking aan de Universiteit Leiden is, voor zover hier van toepassing, bepaald:

Uitspraak

23-594

Preamble

(...)

Het protocol biedt richtlijnen ter beperking van studievertraging, ter verbetering van de studeerbaarheid en ter voorkoming van studie-uitval zodat de student met functiebeperking zoveel mogelijk op gelijke wijze als andere studenten aan het onderwijs kan deelnemen.

De student met een handicap of chronische ziekte heeft extra of bijzondere voorzieningen nodig bij het studeren. Voorbeelden variëren van rolstoeltoegankelijke studieruimten, elektronische deuropeners, extra tentamentijd voor studenten met dyslexie tot beoordelen van de mogelijkheid van het volgen van een vrij programma.